

Een moderne schakel aan een oude ketting

Veel groter dan voorheen verrees de boerderij van de familie Sipma Engwierum na een brand uit de as. Het werd een eigentijdse variant van de traditionele kop-hals-rompvorm: strak maar vriendelijk.

1 Bij de brand in maart 2013 bleef alleen het voorhuis van de kop-hals-rompboerderij uit 1895 gespaard. De in diezelfde plaats woonachtige architect Karin Couwenbergh begon met een 'Nije Pleats'-sessie. Dat is een project van de provincie Fryslân dat beoogt grote agrarische gebouwen goed in het landschap in te passen. „Dat landschapselement was ons eerste uitgangspunt. Deze boerderij uit 1895 vormde de laatste schakel van een ketting van boerderijen aan een oud dijkje tussen Ee en Engwierum. De kop ervan richt zich op de pastorie van het dorp. Dat principe wilden we handhaven. En we waren er ook vrij snel uit dat we de oude kop ook wilden laten staan. Al is het ingewikkeld om oud- en nieuwbouw te combineren. Hij lag zó prachtig op de terp.”

2 De traditionele scheiding tussen 'voor' (het vrouwelijke erf) en 'achter' (het mannelijke erf) bleef intact. Het woongedeelte ligt net als vroeger deels in de oude kop en deels in de nieuwe hals. Zo hebben de bewoners hun traditionele gerichtheid op het noorden maar nu ook op de zon, plus zicht op wie er aankomt. Het schuurgedeelte daarachter is in twee delen gesplitst. „Dat oogt minder massief dan één enorme schuur met metershoge muren. Verder wilden we niet historiserend bouwen maar laten zien dat hier duurzaam en biologisch gewerkt wordt.” De gevels zijn bekleed met ModiWood (verantwoord geteeld Europees zacht hout dat in de fabriek verduurzaamd is). „En de kleuren binnen zijn ongeveer net zoals de buitenkant: zacht, vergrijsd.”

3 De achterzijde laat goed zien hoe de twee bouwdelen in elkaar grijpen en hoe veel meer opslagruimte er is dan vroeger onder de traditionele kap. En in plaats van op een gebint leunen gevels en daken nu op een fundering van 380 palen. Want de vloer (die tachtig centimeter lager ligt dan die in het woondeel op de terp) 1 moet opslagkisten dragen die soms zes hoog gestapeld worden. De schuur heeft sheddaken. „Dat komt omdat ik de ideale hellingshoek voor zonnepanelen (30 graden) als uitgangspunt nam. Het hele dak zou ermee bedekt kunnen worden, maar voorlopig ligt er zoveel als de boer nu nodig heeft. Er liggen ook warmwaterpanelen op het dak en er is een warmteterugwininstallatie: het uitgangspunt was dat woonhuis en bedrijf energie-neutraal zouden zijn.”